

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. In qua Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

Deo producerentur immediate, in quibus nulla esset paternitas, aut filiatio, comparando Petrum cum Paulo, & è contra.

SECTIO VLTIMA.

In qua argumenta Adversaria solvuntur.

- 185 **A**D locum ex D. Thoma desumptum respon-
deo, admittendo totum illum, negando tam-
en ex tali loco sequi relationem constitui for-
maliter per terminum, tanquam per partem for-
malem illius, sed solum terminum pertinere ad
relationem ut extrinsecum connotatum, & speci-
ficativum extrinsecum relationis, à quo relatio
adæquate intrinsece distinguitur, & per quem non
distinguitur ab alijs rebus tanquam per consti-
tutum formale intrinsecum, sed solum tan-
quam per extrinsecum essentiale requisitum ad
illam.
- 186 Nam res possunt ab alijs dupliciter distingui,
aut extrinsece, aut intrinsece; hoc est aut tanquam
per connotata aut tanquam per constitutiva for-
maliter; exemplo potentia, & scientia manifeste
convincitur hoc: Nam intellectus dupliciter dis-
tinguitur à voluntate aut per intrinsecam essentia-
lia constitutiva ipsius, hoc est per prædicata es-
sentialia, quibus intrinsece, & formaliter consti-
tuitur, videlicet, quia est potentia perceptiva veri-
tatis, & sic dicimus, intellectus distinguitur à vo-
luntate, quia potest cognoscere obiectum, aut per-
cipere verum; aut per extrinsecum obiectum, & sic
solet dici intellectus non est voluntas, quia intel-
lectus habet pro obiecto verum, voluntas autem
habet pro obiecto bonum, quæ distinctio est per
extrinsecum, & non per intrinsecum; Item Theo-
logia distinguitur à Logica, quia illa importat
Deum, ut obiectum, hæc intellectus operationes,
ut dirigibiles; ecce quomodo has res distinguimus
ab alijs per extrinsecam, etiam si illa non sint partes
constituentes scientias, & potentias, sed solum,
quia pertinent extrinsece ad ipsas; quæ distinctio
etiam in moralibus reperitur, v.g. Hispania Rex
Philippus quartus distinguitur à Duce Sabaudia
aut per tot populos, quos supremo dominio, &
authoritate gubernat, tot parentissima regna, &
imperia, quibus dominatur, & potitur, & quibus
omnibus caret supradictus Sabaudia Dux, quia di-
stinctione sapissime utimur, quia notior, cum per
res tam notas, & omnibus parentes tribuatur, imo
ea communiter solet tribui, ut personæ digno-
cantur.
- 187 Potest etiam distingui Rex Hispania à supra-
dicto Duce per tales, & tales virtutes, & habitus
morales, quos intrinsece affixos habet animo, aut
per talem materiam, formam, & unionem intrin-
sece, & essentialiter constitutivas Regis Hispania
distinctas à materia, forma, & unionem illius Ducis,
& hæc distinctio dicitur intrinseca, quia assigna-
tur, & redditur per intrinsecas partes constitui-
vas rei.
- 188 Ita similiter in nostro casu D. Thomas in opus-
culo citato ad manifestandam naturam relatio-
nis vitur distinctione per extrinsecam, scilicet per
terminum, non tanquam per partem, sed tanquam
per extrinsecum specificativum notissimum om-
nibus, ratione cuius per illum etiam si extrinsece
pertineat ad relationem, & minime constituat for-

maliter intrinsece illam, optime natura relationis
manifestatur, quare Aristoteles docet relationem
esse definendam per suum terminum, non tan-
quam per partem; sed potius tanquam per extrin-
secum, in ordine ad quod specificatur relatio ha-
bendo totum suum esse in ordine ad illud.

Convincitur totum hoc exemplo D. Thomæ; 189
nam sicut totum distinguitur à sua parte, tanquam
id, quod dicit plusquam illa, sic relatio distingui-
tur à suo fundamento, quia relatio connotat ter-
minum à quo specificatur, quem non connotat
fundamentum, ac proinde relatio dicitur entitatem
intrinsecam respectus, & entitatem extrinsecam
termini; unde plus dicit relatio, quam fundamen-
tum, saltem extrinsece, licet constitutive intrinse-
ce, neque fundamentum, nec relatio dicant termi-
num; & hæc est genuina explicatio mentis D.
Thomæ.

Quod sic probatur ex illo communi axioma, vi. 190
delicet quod exempla ut sint recta non debeant
esse identitates sed potius debeant habere distin-
ctionem à rebus, quas per talia exempla declara-
mus; sed D. Thomas adducit exemplum totius,
quatenus distinguitur ab una parte per aliam ut
explicet distinctionem relationis à fundamento,
& ait, sicut totum distinguitur à materia per for-
mam, ita relatio distinguitur à fundamento per
terminum: ergo ut exemplum D. Thomæ sit re-
ctum, & non sit identitas, nec in explicatione
committat Angelicus Doctor vitium declarandi
idem per idem, non debet relatio esse totum respec-
tu fundamenti, & termini.

Quod amplius declaratur verbis supra adductis 191
D. Thomæ ex 1. p. ubi comparans relationes divinas
cum creatis ait, in hoc solum distingui vitæque
relationes, quod creatæ distinguuntur à parte rei
à fundamentis, divinae vero non, & quod in cate-
ris conveniant: sed relatio Divina, v.g. Patris non
componitur ex fundamento, & termino: ergo
etiam creatæ secundum mentem D. Thomæ, quæ
verbis, quæ adducuntur ab adversarijs, solum
ostendit Angelicus Doctor distinctionem rela-
tionis à suo fundamento, non per intrinsecum, sed
per extrinsecum terminum, quia fundamentum
quatenus absolutum nihil extrinsecum connotat,
cum relatio ex eo quod sit entitas respectiva con-
notet terminum.

Ad secundum argumentum nego primam par-
tem antecedentis ut patet ex supradictis. Ad pro-
bationem illius respondeo, argumenta illa evi-
denter esse soluta, & refutata. Ad ultimam ratio-
nem nego maiorem: tactus enim est contingitas
duorum corporum; nam ut bene ait D. Thomas,
tactus est solum coexistentia duorum corporum
in locis immediatis; unde non est relatio, sed de-
nominatio extrinseca, ac proinde non potest dici,
quod tactus sit aliquid, sed potius est ab alio de-
nominante extrinsece, ut partes denominatur dex-
ter à dexteritate hominis, & Petrus denominatur
amatus extrinsece ab amore Ioannis.

Item respondeo in casu in quo concedamus, ta-
ctum esse relationem, talem tactum seu relationem
à parte rei distingui à rebus se tangentibus, quia
non est maior ratio huius relationis, ac ceterarum,
quod nihil reperiamus in hac relatione, quod co-
gat nos asserere contra supradicta, videlicet huius-
modi relationem identificari cum fundamento,
imo potius dicimus, talem relationem à parte rei
resultare, ut modum ex natura rei distinctum à
corporibus

Quaest. IV. Vtrum terminus relationis, & c. 745

corporibus se tangentibus, in quibus resultat illa relatio, habendo pro ratione fundandi approximationem in loco, & pro fundamento quantitatem &c.

QVÆSTIO IV.

Vtrum relatio terminetur ad absolutum, vel ad respectivum formaliter?

SECTIO I.

Sententia adversariorum proponuntur.

PRIMA sententia asserit, omnes relationes mutuas terminari ad relativum formaliter, sic Ferrata, Nyphus, Dese Hifpalensis in 1. distinct. 3. quaest. 1. notab. 3. quos sequitur, & citat P. Rubius in Log. quaest. 7. de Adaliquid, num. 64.

Probatur primo, quia oppositio relativa reperitur inter relativa ut relativa sunt formaliter: ergo mutua relatio includit essentialiter mutua oppositionem relativam: sed mutua oppositio relativa essentialiter includit utramque rationem referendi, & terminandi: ergo utrumque officium exercent relativa per relationes, & non per fundamenta absoluta: omnia constant evidenter, prater minorem quam non minus evidenter probat, inquit Rubius: mutua oppositio consistit in hoc, quod relativa mutuo se respiciant, & relationes sint rationes mutuo se respiciendi; sed mutuo se respicere est quodlibet respicere aliud, & ab eo respici, & ab eo respici est terminare relationem eius: ergo evidens est, quod in mutua oppositione includatur essentialiter utrumque officium referendi, & terminandi, & ex consequenti quod utrumque exercent relativa per relationes, & non per fundamenta, quia per relationes, & non per fundamenta habent formalem oppositionem.

Præterea sic videtur: relationes divinae non terminantur ad absolutum, sed ad respectivum: ergo etiam relationes creatæ. Antecedens est evidens: nam paternitas terminatur ad terminum à se realiter distinctum, quia eiusdem ad se ipsum nulla datur relatio; sed in divinis nihil absolutum distinguitur realiter à relationibus, nisi altera opposita relatio: ergo in divinis nihil absolutum est terminus relationis, nisi altera relatio opposita: consequentia præcipua sic probatur: quia eadem datur ratio in relationibus divinis, ac datur in creatis quantum pertinet ad rationem referendi, & terminandi: ergo etiam relationes creatæ terminantur ad relativum, & non ad absolutum.

Dices, magnum esse discrimen inter relationes creatas, & increatas; nam relationes divinae, quia sunt substantiales, ac substantiales, non habent aliud fundamentum præter se ipsas, per quod possit unum relativum terminare relationem alterius; relationes vero creatæ sunt accidentales, & ideo præsupponunt aliud accidens absolutum, tanquam fundamentum quo medio consurgunt, & per tale fundamentum potest unum relativum terminare alterum.

Sed nec differentia hæc aliquid valet, quod ita probat, quia relationem esse subsistentem, aut inhaerentem, seu substantialem, aut accidentalem non pertinet ad rationem formalem relationis, aut relativi sed materiale quid est: relationes vero, aut relativa mutua ex ratione formali talium relationum, & relativorum habent mutuam oppositionem formaliter includentem utramque rationem referendi, & terminandi, quæ eadem est in divinis, & creatis: ergo eadem erit ratio terminandi in utrisque; sicut eadem est ratio referendi, quare si ad relativum formaliter terminatur divina, & non ad absolutum, etiam terminabuntur creatæ.

Secundo, relationes essentialiter sunt rationes referendi: ergo mutua relationes mutuo se respiciunt: ergo mutuo se terminant. Probatur consequentia: quia non est intelligibile, quod una respiciat alteram, quin ab ea terminetur: ergo non est intelligibile, quod mutuo se respiciant, quin mutuo se terminent; sed nihil habent absolutum, ergo ratio formalis terminandi in eis non est absolutum, sed relativum.

Secunda sententia asserit, omnes relationes mutuas terminari ad absolutum formaliter, & non ad respectivum: ita sentit P. Suarez in metaphys. disp. 47. sect. 16. num. 14. & multi alij, ut Scotus in 1. quem sequuntur omnes Scotistæ; ex Thomistis defendunt hanc sententiam Capreolus, & Zonzinas, probatur.

Primo, nam in relationibus non mutuis, videmus relationem unius extremi non terminati formaliter ad relationem alterius: ergo licet in relativis mutuis sit relatio realis in utroque extremo una non tendet in aliam formaliter, sed simul & concomitanter una tendet in subiectum, seu fundamentum alterius, & è converso: probatur hæc consequentia, nam si per impossibile in altero extremo impediretur relatio, conservato toto fundamento eius, nihilominus relatio alterius extremi posset ad aliud terminari: ergo signum est, illas duas relationes esse simul per concomitantiam, & non per formalem terminationem unius ad aliam: consequentia est evidens, & antecedens patet: nam quando unum extremum tale est ut non possit fundare relationem, nihilominus est aptum ad terminandum relationem alterius, ut patet in Deo terminante relationem creaturæ ut sic, & nullam prædicamentalem fundante: ergo quacunque ratione contingerit, alterum extremum manere cum fundamento, in quo datur opposita relatio, etiam si in se non habeat relationem, nihilominus manebit sufficiens ad terminandam relationem alterius: unde si per intellectus præcisionem separaretur relatio à tali extremo, intelligetur manere æque sufficiens ad terminandam aliam relationem.

Secundo, quia aut relatio in quantum relatio postulat terminum relativum, aut in quantum relatio mutua; sed neutro modo potest postulare talem terminum: ergo non terminatur per se ad relativum, sed per accidens, & ideo ad absolutum per se. Probatur minor, quod non ut relatio, nam si ut relatio peteret terminum relativum, omnis relatio deberet illum habere, & nulla poterit terminari ad absolutum, sed relationes tertij generis terminantur omnes ad absolutum, ut manifestum est: ergo relatio, ut relatio non petit terminum relativum; quod autem cum non petat ut relatio mutua probatur, quia relatio non dicitur mutua